

Målnummer:	1431-02	Avdelning:	1
Avgörandedatum:	2002-11-20		
Rubrik:	En teckningsrätt, som löpt ut utan att utnyttjas för teckning av aktie, har ansetts avyttrad. Förhandsbesked angående inkomstskatt.		
Lagrum:	42 kap. 1 §, 44 kap. 3 §, 4 §, 12 § och 20 § samt 48 kap. 13 § och 15 § inkomstskattelagen (1999:1229)		
Rättsfall:	<ul style="list-style-type: none">• RÅ 1989 ref. 101• RÅ 1997 ref. 43• RÅ 2001 ref. 55		

REFERAT

I en ansökan till Skatterättsnämnden om förhandsbesked anförde A i huvudsak följande.

X AB (bolaget) utvecklar och marknadsför nätverksväxlar för fiberoptiska bredbandsnät. Bolaget är noterat på Stockholmsbörsens O-lista, Attract 40, och har ca 14 000 aktieägare. - Bolagsstämman beslutade den 28 maj 2001 om nyemission av aktier med företrädesrätt för aktieägarna. - Emissionsvillkoren innebär att varje helt femtal befintliga aktier, oavsett aktieslag, berättigar till teckning av två nya B-aktier till en emissionskurs om 10 kr per ny B-aktie. Teckning av de nya aktierna skall ske under tiden 7 juni- 21 juni 2001. För varje aktie erhålls två teckningsrätter. För teckning av en ny aktie erfordras fem teckningsrätter. - Enligt bolagsstämmans beslut den 28 maj 2001 skall bolaget också emittera ett förlagslån, om nominellt 1 000 kr, med avskiljbara optionsrätter till nyteckning av B-aktier. Emissionen av förlagslånet med optionsrätter riktas initialt till det helägda dotterbolaget Y AB, som avskiljer förlagslånet. För förlagslånet med optionsrätter skall dotterbolaget erlagga totalt 1 000 kr. - Emissionsvillkoren, med avseende på optionsrätterna, innebär att de som utnyttjar teckningsrätter för nyteckning av B-aktier, genom dotterbolagets försorg, skall erhålla en optionsrätt för varje tvåtal nytecknade B-aktier. Optionsrätterna kommer således att överföras till dem som utnyttjar teckningsrätterna för teckning av nya B-aktier. Nyteckning av aktier genom utnyttjande av optionsrätterna skall kunna ske under tiden 1 juni 2002 - 30 juni 2002 till en nyteckningskurs om 15 kronor. Det bör särskilt noteras att det enda villkoret för att erhålla en optionsrätt är att två aktier nytecknas i emissionen. - Varje tiotal teckningsrätter representerar således i praktiken rätten att teckna två aktier i bolaget samt en optionsrätt utgiven av bolaget. Handel på Stockholmsbörsen kommer att ske i teckningsrätterna under tiden 7 juni - 18 juni 2001 och senare i optionsrätterna. Så länge handel sker i teckningsrätterna kommer priset för dessa således att inkludera värdet av optionsrätten. - Om sökanden utnyttjar teckningsrätterna respektive optionsrätterna för att teckna nya aktier i bolaget kommer teckningslikviden för de nytecknade aktierna att erläggas direkt till bolaget. Teckningslikviden kommer att redovisas i bolaget som en ökning av aktiekapitalet, till den del teckningslikviden motsvarar det nominella beloppet av de nyemitterade aktierna. Till den del teckningslikviden överstiger det nominella beloppet av de nyemitterade aktierna redovisas det inbetalda beloppet som en ökning av överkursfonden. - Som framgår ovan kommer sökanden inte att erlagga någon betalning till Y AB för optionsrätterna. På motsvarande sätt erlägger inte heller Y AB någon betalning till bolaget för optionsrätterna. - Sökanden överväger att delta i bolagets nyemission bl.a. genom att utnyttja erhållna teckningsrätter. Med hänsyn härtill, och med beaktande av det stora antalet aktieägare som

nyemissionen berör, är det av vikt för sökanden och för en enhetlig lagtolkning och rättstillämpning att få klarhet i de skattekonsekvenser som deltagandet i nyemissionen kan medföra. Mot bakgrund av detta anhåller sökanden att Skatterättsnämnden meddelar förhandsbesked i följande frågor. - 1. Medför erhållandet av teckningsrätter i emissionen att sökanden skall inkomstbeskattas? Om ja, hur skall den skattepliktiga inkomsten beräknas? - 2. Hur skall beskattning ske om teckningsrätter avyttras i marknaden? - 3. Hur skall omkostnadsbeloppet för sålda teckningsrätter fastställas? - 4. Får schablonmetoden tillämpas vid avyttring av teckningsrätterna, förutsatt att dessa är marknadsnoterade enligt 48 kap. 15 § inkomstskattelagen (1999:1229), IL? - 5. Om en teckningsrätt förfaller utan att utnyttjas, får eventuellt omkostnadsbelopp då dras av som kapitalförlust? - 6. Om sökanden utnyttjar teckningsrätter som erhållits i emissionen för nyteckning av aktier och därmed erhåller optionsrätter, medför detta någon beskattning för sökanden? Om ja, hur skall den skattepliktiga inkomsten beräknas? - 7. Om sökanden utnyttjar optionsrätter för att teckna nya aktier, medför detta någon beskattning för sökanden? Om ja, hur skall den skattepliktiga inkomsten beräknas? - 8. Hur skall omkostnadsbeloppet beräknas för de aktier som nytecknas genom utnyttjande av erhållna teckningsrätter respektive optionsrätter? - 9. Vad är sökandens anskaffningsvärde vid försäljning av optionsrätter som erhållits i emissionen? - 10. På vilket sätt förändras svaren på frågorna ovan om sökanden endast erhållit teckningsrätter genom förvärv på marknaden? - 11. Skall sökandens samtliga teckningsrätter vara av samma slag och sort vid tillämpning av genomsnittsmetoden vid beräkning av kapitalvinst eller kapitalförlust? Som förutsättning för frågan gäller att sökanden dels erhåller 80 teckningsrätter på grund av sitt aktieinnehav i bolaget, dels förvärvar ytterligare 50 teckningsrätter på marknaden och sedan avyttrar 50 teckningsrätter. - 12. Om nej, äger sökanden själv välja om avyttringen skall anses avse sådana teckningsrätter som han erhållit på grund av sitt aktieinnehav i bolaget eller sådana teckningsrätter som han förvärvat på marknaden? - 13. Får sökanden tillämpa den s.k. schablonmetoden vid beräkning av kapitalvinst avseende samtliga eller några avyttrade teckningsrätter förutsatt att dessa är marknadsnoterade? Som förutsättning för frågan gäller att sökanden dels erhåller 80 teckningsrätter på grund av sitt aktieinnehav i bolaget, dels förvärvar ytterligare 50 teckningsrätter på marknaden och sedan avyttrar 60 teckningsrätter. - 14. Om fråga 13 besvaras på så sätt att sökanden får tillämpa schablonmetoden för några teckningsrätter, äger sökanden då själv välja hur många av de avyttrade teckningsrätterna som erhållits på grund av aktieinnehavet i bolaget respektive hur många teckningsrätter som förvärvats på marknaden under de förutsättningar som anges i fråga 13?

Skatterättsnämnden (2002-02-06, André, ordförande, Wingren, Björkman, Silfverberg, Ståhl, Tollerz, Virin) yttrade: Förhandsbesked - Sökanden skall inte i något fall inkomstbeskattas för förvärv av teckningsrätter och teckningsoptioner. Teckningsrätterna och teckningsoptionerna skall behandlas som sådana teckningsrätter och optioner som avses i 44 kap. 4, 10, 12 och 20 §§ samt 48 kap. 2, 7, 13 och 15 §§ IL. - Motivering. - Sökanden äger aktier i X AB, vars aktier är noterade på Stockholmsbörsens O-lista. I ansökan redovisas följande emissionsförfarande från bolagets sida. - Bolaget beslutar på bolagsstämma i maj 2001 om en till aktieägarna ställd kontant nyemission med teckningstid i juni 2001. Bolaget utfärdar teckningsrätter, vilka blir föremål för handel. - Samtidigt härmed emitterar bolaget till ett helägt dotterbolag ett lån förenat med avskiljbara optionsrätter till nyteckning av aktier i bolaget, teckningsoptioner, i juni 2002. Dotterbolaget avskiljer teckningsoptionerna. Genom dotterbolagets försorg överförs teckningsoptionerna utan särskilt vederlag till dem som tecknar aktier i moderbolaget i juni 2001. Även teckningsoptionerna blir föremål för handel. - Sökanden ställer ett antal frågor om vad som i inkomstskattehänseende gäller för honom vid förvärv av teckningsrätter och teckningsoptioner på grund av aktieinnehav i bolaget eller på marknaden samt vad som gäller vid utnyttjande, avyttring och förfall av dessa värdepapper. - Nämnden gör följande bedömning. - Regeringsrätten har i

RÅ 2001 ref. 55 i inkomstskattehänseende jämställt ett helägt dotterbolags externa avyttring av konvertibla skuldebrev, som det förvärvat vid moderbolagets emission, med en moderbolagets "direktemission" till "marknaden". Med hänsyn härtill och till att sökanden förvärvar teckningsoptioner som en följd av att han tecknar aktier i bolaget finner nämnden att sökandens förvärv av teckningsoptioner skall ses som ett led i bolagets kapitalanskaffning. Teckningsrätterna och teckningsoptionerna skall därför behandlas likartat vid sökandens inkomstbeskattning. Detta innebär bland annat att sökanden inte i något fall skall utdelningsbeskattas för att han förvärvar teckningsrätter och teckningsoptioner, att de skall anses anskaffade utan utgift om de grundas på aktieinnehav i bolaget (både sedan tidigare innehavda aktier och nytecknade aktier), att den s.k. schablonmetoden i 48 kap. 15 § IL inte är tillämplig på teckningsrätterna och teckningsoptionerna, att ett utnyttjande av teckningsrätterna och teckningsoptionerna för teckning av aktier inte föranleder inkomstbeskattning och att vid förvärv av teckningsrätter och teckningsoptioner på marknaden anskaffningsutgiften för dem får dras av om tiden för utnyttjande löper ut utan att de utnyttjas för förvärv av aktier.

Riksskatteverket (RSV) överklagade förhandsbeskedet vad avsåg frågorna 5, 6, 8, 9, 10 (delfråga 4), 11 och 13 och yrkade att de skulle besvaras enligt följande.

5. Om en teckningsrätt förfaller bör den anses avyttrad.

6. Om optionsrätter erhålls från dotterbolaget skall utdelningsbeskattning ske på grundval av optionsrätternas marknadsvärde vid förvärvstillfället.

8. För en aktie som nytecknas genom utnyttjande av teckningsrätter utgörs anskaffningsutgiften av emissionspriset. För en aktie som förvärvas genom utnyttjande av en optionsrätt utgörs anskaffningsutgiften av emissionspriset jämte marknadsvärdet på optionsrätten vid den tidpunkt då optionsrätten förvärvas.

9. Sökandens anskaffningsutgift för de optionsrätter som erhållits vid emissionen utgörs av optionsrätternas marknadsvärde vid förvärvstillfället.

10 (4). Schablonmetoden är inte tillämplig.

11. Teckningsrätterna bör anses vara av samma slag och sort vid genomsnittsberäkningen.

13. Schablonmetoden är inte tillämplig.

RSV anförde bl.a. följande. Förfall innebär att en rättighet upphör utan att något vederlag erhålls. Förfall är därför inte jämförbart med försäljning, byte och liknande överlåtelser av tillgångar och utgör därför inte en avyttring enligt 44 kap. 3 § IL. I 44 kap. 4 § första stycket 4 IL finns en särskild bestämmelse för optioner som innebär att om tiden för utnyttjande av en option löper ut utan att optionen utnyttjas skall avyttring ändå anses föreligga. Med option avses enligt 44 kap. 12 § IL bl.a. en rätt för innehavaren att förvärva aktier till ett bestämt pris. Denna definition kan sedd till sin ordalydelse omfatta teckningsoptioner och teckningsrätter utgivna i samband med nyemission. RSV anser att lämplighetsskäl talar för att förfall av en teckningsrätt skall ses som en avyttring (fråga 5). Skatterättsnämndens mening synes vara att, om man ser emission genom dotterbolag som en del av emissionen för moderbolaget, detsamma bör gälla då man bedömer aktieägarnas skattesituation. Enligt RSV:s mening är den avgörande frågan i stället om någon förmögenhetsöverföring skett direkt från moderbolaget till aktieägarna eller om denna skett på en omväg så att aktieägarna förvärvar förmånen från någon annan fysisk eller juridisk person än moderbolaget. För skattefrihet bör enligt RSV:s mening krävas att erbjudandet ställs direkt av moderbolaget till dess aktieägare (fråga 6, 8 och 9).

A bestred ändring av Skatterättsnämndens beslut.

Regeringsrätten (2002-11-20, Ragnemalm, Almgren, Dexe, Kindlund) yttrade: Skälen för Regeringsrättens avgörande. Vid besvarandet av de frågor som omfattas av överklagandet utgår Regeringsrätten från att hinder inte möter från civilrättsliga utgångspunkter att genomföra emissionen på det sätt som beskrivits i ansökan om förhandsbesked.

Fråga 5 avser endast sådana teckningsrätter som har förvärvats av sökanden på grund av hans innehav av aktier i det emitterande aktiebolaget. Av RSV:s argumentation rörande denna fråga framgår att verket även önskar svar på motsvarande fråga beträffande på marknaden förvärvade teckningsrätter (fråga 10, delfråga 5). Regeringsrätten uppfattar RSV:s överklagande som omfattande även den sistnämnda frågan.

Regeringsrätten gör följande bedömning.

Enligt 44 kap. 4 § första stycket 4 IL räknas till avyttring att tiden för utnyttjande av en option löper ut utan att optionen utnyttjas. Enligt andra stycket samma paragraf gäller detsamma för avtal som liknar optioner. En teckningsrätt som utfärdas av ett aktiebolag i samband med en nyemission innefattar en rätt att under en viss tidsperiod förvärva ny aktie i bolaget för ett bestämt pris. Enligt Regeringsrättens mening omfattas en teckningsrätt av bestämmelserna i 44 kap. 4 § IL. Om en teckningsrätt förfaller skall den således anses avyttrad, vilket i sin tur medför rätt till avdrag för eventuell uppkommen förlust enligt bestämmelserna om avdrag för kapitalförluster på delägarätter.

Såvitt avser frågorna 6, 8 och 9 gör Regeringsrätten samma bedömning som Skatterättsnämnden.

Vad gäller fråga 10 (delfråga 4) och fråga 13 följer av 48 kap. 13 och 15 §§ IL att schablonmetoden inte är tillämplig på teckningsrätter som grundas på aktieinnehav i bolaget men väl på marknadsnoterade teckningsrätter som erhållits på annan grund. Förhandsbeskedet skall ändras i enlighet därmed.

Fråga 11 gäller om teckningsrätter som erhållits på grund av aktieinnehav och teckningsrätter som inköpts skall anses vara av samma slag och sort vid tillämpning av genomsnittsmetoden. Skatterättsnämnden har i sitt förhandsbesked endast angett att genomsnittsmetoden är tillämplig. Den ställda frågan kan inte anses ha blivit besvarad genom detta utan får anses omfattad av nämndens avvisningsbeslut. Med hänsyn härtill kan frågan inte prövas av Regeringsrätten.

Regeringsrättens avgörande. Regeringsrätten fastställer Skatterättsnämndens förhandsbesked såvitt avser fråga 5, 6, 8, 9 och 10, delfråga 5.

Regeringsrätten förklarar, med ändring av förhandsbeskedet beträffande fråga 10, delfråga 4, och fråga 13 att schablonmetoden är tillämplig vid avyttring av teckningsrätter som inte förvärvats på grund av aktieinnehav.

Regeringsrätten avvisar överklagandet såvitt avser fråga 11.

Regeringsrådet Hulgaard var skiljaktig i fråga om motiveringen och anförde: Jag anser att fjärde-sjätte styckena av Skälen för Regeringsrättens avgörande bort ha följande lydelse.

Enligt 44 kap. 4 § första stycket 4 IL räknas till avyttring att tiden för utnyttjande av en option löper ut utan att optionen utnyttjas. Enligt andra stycket samma paragraf gäller detsamma för avtal som liknar optioner. En option definieras i 44 kap. 12 § IL som, såvitt nu är av intresse, en rätt för innehavaren att förvärva aktier till ett bestämt pris. En teckningsrätt som

utfärdas av ett aktiebolag i samband med en nyemission innefattar en rätt att under en viss tidsperiod förvärva ny aktie i bolaget för ett bestämt pris. Enligt ordalydelsen av definitionen av begreppet option är teckningsrätter således att anse som optioner. Att detta inte varit avsikten framgår klart av hur teckningsrätter behandlas i andra lagrum, där de omnämns helt fristående från optioner (se 44 kap. 10 § och 48 kap. 2 § IL). Direkt motstridig blir regleringen i 48 kap. 15 § IL, där det anges att schablonmetoden för beräkning av omkostnadsbelopp inte får användas i fråga om optioner och inte heller (kursiverat här) i fråga om sådana teckningsrätter som avses i 48 kap. 13 § IL (sådana som grundar sig på aktieinnehav i bolaget). Enligt Regeringsrättens mening kan därför bestämmelserna i IL om optioner inte anses tillämpliga på teckningsrätter. De får däremot anses omfattade av andra stycket i 44 kap. 4 § IL. Om en teckningsrätt förfaller skall den således anses avyttrad, vilket i sin tur medför rätt till avdrag för eventuellt uppkommen förlust enligt bestämmelserna om avdrag för kapitalförluster på delägarätter.

Såvitt avser frågorna 6, 8 och 9 gör Regeringsrätten samma bedömning som Skatterättsnämnden.

Vad gäller fråga 10 (delfråga 4) och fråga 13 följer - som tidigare nämnts - av 48 kap. 13 och 15 §§ IL att schablonmetoden inte är tillämplig på optioner och inte heller på teckningsrätter som grundas på aktieinnehav i bolaget. Då i enlighet med vad tidigare anförts reglerna om optioner inte skall tillämpas på teckningsrätter föreligger inte hinder att använda schablonmetoden i fråga om marknadsnoterade teckningsrätter som erhållits på annan grund än aktieinnehav i bolaget. Förhandsbeskedet skall ändras i enlighet därmed.

Föredraget 2002-10-30, föredragande Heinefors, målnummer 1431-2002

Sökord: Förhandsbesked; Inkomst av kapital; Realisationsvinstbeskattning

Litteratur: prop. 1989/90:110, del 1, s. 392 f., 710; prop. 1999/2000:2, del 2, s. 326 f, 484, 519 f., 522 f., 528 f.
